

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ¹ « Το Νερό, Νεράκι»

Κουρτεσιώτη Ανθή του Θωμά, δασκάλα του 13^{ου} Δημ. Σχολείου Ευόσμου
Καπετσώνης Κων/νος του Δημητρίου, δάσκαλος του 13^{ου} Δημ. Σχολείου Ευόσμου

Θεματική ενότητα

Σχολικό Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, με θέμα: «*Το νερό, νεράκι*».

Περίληψη

Το πρόγραμμα αναπτύχθηκε το σχ. έτος 2003-2004 από την Α1 τάξη και το ολοήμερο (Β1 τάξη) του 13^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ευόσμου, στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ, μέτρο 2.6, ενέργεια 2.6.1. Η διάρκεια του προγράμματος ήταν 8 μήνες και συμμετείχαν 35 μαθητές και 2 εκπαιδευτικοί.

Σκοπός της εργασίας

Το ενδιαφέρον που έδειξαν οι μαθητές μετά από την επίσκεψη τους στο Βασιλικό θέατρο στα πλαίσια της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας και τη παρακολούθηση: α) του προγράμματος με θέμα: «*Δρόμοι του νερού. Οδοί επικοινωνίας των λαών*» και β) της Διεθνούς Έκθεσης Παιδικής Ζωγραφικής με θέμα «*Οικολογική συνείδηση. Φυσικό περιβάλλον*» ήταν ο σημαντικός λόγος που επελέγει το συγκεκριμένο θέμα.

Το πρόγραμμα επιδίωξε αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών από τους μικρούς μαθητές, κατοίκους αστικών κέντρων, σχετικά με την εκμετάλλευση ενός από των σημαντικότερων φυσικών πόρων του πλανήτη μας. Να κατανοήσουν ότι οι υδάτινοι δρόμοι του πλανήτη μας, είναι βασική πηγή ζωής για όλα τα έμβια όντα και ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία από την αφετηρία του πολιτισμού μας. Να εξοικειωθούν με τη σωστή χρήση του νερού στις καθημερινές τους ανάγκες, να γνωρίσουν τη χρησιμότητά του στις ανθρώπινες δραστηριότητες καθώς και τα προβλήματα που δημιουργούνται από την παρέμβαση του ανθρώπου στην ποιότητα και την ποσότητά του. Επίσης να γνωρίσουν τους υδροβιότοπους της περιοχής τους και να κατανοήσουν τη σημασία του νερού για τη ζωή: φυτών, ζώων και ανθρώπων και κατά συνέπεια τη συνετή διαχείρισή του. Να διασκεδάσουν παίζοντας με ήχους, χρώματα, νερό.

Βασικό στάδιο του προγράμματος υπήρξε η διάχυση των αποτελεσμάτων του σε φορείς, οργανώσεις, επαγγελματικές ομάδες και πολίτες της τοπικής και ευρύτερης κοινωνίας που υλοποιήθηκαν με συγκεκριμένες δράσεις από τους μαθητές, έτσι ώστε το σχολείο ως πόλος πληροφόρησης της τοπικής κοινωνίας να συμβάλλει με τον τρόπο του στη βιώσιμη ανάπτυξή της.

Μέθοδοι, δραστηριότητες, συνεργασίες

Ως βασική μέθοδος ανάπτυξης του προγράμματος επελέγει η **βιωματική προσέγγιση- project**.

Άλλες μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν:

- Μετακίνηση στο πεδίο μελέτης (Field trip).
- Μέθοδος επίλυσης προβλήματος.
- Ανακαλυπτική και εποικοδομητική

Οι συνεργάτες του προγράμματος

Ο Δήμος Ευόσμου, Πνευματικό Κέντρο Ευόσμου, Κέντρο Περιβαλλοντικής Αξιού, Κέντρο Πληροφόρησης Υγρότοπου Κερκίνης, Ελληνικό Κέντρο Υγροτόπων Βιοτόπων, ΚΠΕ Θέρμου, ΚΠΕ Καστοριάς, ΚΠΕ Κορδελιού, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, Εργαστήριο Ελέγχου Ρύπανσης Περιβάλλοντος ΑΠΘ, Διεύθυνση Ποιοτικού Περιβ/κου Ελέγχου και Εγκαταστάσεων ΕΥΑΘ, Δίκτυο Ύδρευσης Θεσσαλονίκης, Μουσείο Ύδρευσης, 20^ο Νηπιαγωγείο Ευόσμου, 4^ο Δημοτικό Σχολείο Σταυρούπολης, Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Σχολείου μας, Παπαευαγγέλου Γιώργος (συλλογή σκευών νερού), Θέτις Χορτιάτη (Ποιήτρια), Λάσκαρης Κωνσταντίνος (Καθηγητής Εικαστικών).

Διδακτικές επισκέψεις

¹ Το πόστερ είναι πιο κατάλληλος τρόπος παρουσίασης της εργασίας, αν αυτή εγκριθεί.

Στην έκθεση του *Βασιλικού Θεάτρου*: «Δρόμοι του νερού, οδοί επικοινωνίας των Βαλκανικών Χωρών», στο *Τεχνικό Γραφείο ΟΥΘ* του Δήμου Ευόσμου. (Ενημέρωση για το τοπικό δίκτυο ύδρευσης), σε *ελαιοτριβείο* της Σουρωτής. (Γνωριμία με την υδροκίνηση), στο *Τμήμα Ελέγχου Ποιότητας Νερού του ΑΠΘ*, με ενημέρωση από τον Καθηγητή Χημείας Κο Κ. Κουιμτζή, στο *Κέντρο Περιβάλλοντος Αξιού-Χαλάστρας και στο Δέλτα Αξιού*, στο *Λαογραφικό Μουσείο Θεσσαλονίκης*, στο *Μουσείο Ύδρευσης Θεσσαλονίκης*

Εκπαιδευτικό υλικό που παρήγαγε η παιδαγωγική ομάδα

- 2 σειρές επικαλυπτόμενων διαφανειών με τον κύκλο του νερού.
- 2 παρουσιάσεις σε power point του κύκλου του νερού.
- 3 σειρές σλάιτς με σκεύη του νερού, μηχανήματα άντλησης του νερού, με στάμνες.
- Ημερολόγιο του καιρού
- Cd rom του προγράμματος
- Βιντεοκασέτα με την ημερίδα

Δραστηριότητες

- Γνωριμία με τον κύκλο του νερού (ανάγνωση παραμυθιών- ιστοριών, δραματοποίηση, εικαστικά).
- Παιχνίδια ερωτοαπαντήσεων (Εύρεση -χρήση-ρύπανση)
- Πειράματα με τις τρεις καταστάσεις του νερού.
- Πειράματα εξάτμισης, καθαρισμού νερού, μέτρησης PH
- Ομαδικές εργασίες(σταυρόλεξο, χάρτες)
- Γνωριμία με τα ήθη, έθιμα, παραδόσεις, θρησκεία του λαού μας, ιεροτελεστίες άλλων λαών.(Περπερούνα ,Στοιχειά του πηγαδιού, Γοργόνες-Μέγας Αλέξανδρος, παραβολή της Σαμαρίτιδας, Ινδιάνοι-ξύλο της βροχής).
- Κατασκευή λευκώματος με:(κύκλο του νερού, ποτάμι- υγρότοπος- λίμνη, μαντάλα, ποιήματα, λεξιλόγιο του νερού- αλφαβητάρι του νερού- παραγωγή κειμένου, κ.ά).
- Συλλογή των σκευών του νερού και δημιουργία της γωνίας της Φυσικής.
- Γνωριμία με τους παράγοντες ρύπανσης του νερού.
- Προβολή video με θέμα: « Η ύδρευση στη Θεσσαλονίκη»
- Διδασκαλία για τον κύκλο του νερού, με επικαλυπτόμενες διαφάνειες.
- Κατασκευή λευκώματος με νερομπογιές.
- Κατασκευή του κύκλου του νερού με κολλάζ.
- Παρακολούθηση του CD- ROM(Βιολογικός Καθαρισμός).
- Δύο παρουσιάσεις σε Powerpoint του κύκλου του νερού.
- Παρουσίαση παραδοσιακών σκευών νερού σε Powerpoint.
- Κατασκευές και χρωματισμός σκευών με πηλό.
- Σχεδιασμός σελιδοδείκτη, κονκάρδας, αφίσας.
- Ερευνητική δραστηριότητα για την κατανάλωση νερού στην οικογένεια.
- Δενδροφύτευση

Δράσεις-Διάχυση αποτελεσμάτων στην τοπική, ευρύτερη κοινωνία, φορείς, επαγγελματικές ομάδες

- Διοργάνωση ημερίδας για εκπαιδευτικούς με εισηγήσεις και εργαστήρια την 7/6/2004.
- Δημοσίευση μέρους του προγράμματος σε περιοδικό του Δήμου Ευόσμου
- Συμμετοχή στο Φεστιβάλ Παιδείας του Δήμου Ευόσμου.
- Έκδοση αφίσας, δίπτυχου
- Δημιουργία Cd-rom και φακέλου με ενημερωτικό υλικό για το πρόγραμμα
- Δημοσιοποίηση του προγράμματος στο διαδίκτυο
- Στήσιμο περιπτέρου στην πλατεία Ευόσμου και διανομή ενημερωτικού υλικού σε δημότες.
- Επίσκεψη και ενημέρωση του Αντιδήμαρχου παιδείας για τις δραστηριότητες του προγράμματος

- Συμμετοχή, την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, στις εκδηλώσεις του Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης
- Βράβευση του προγράμματος από τον Υπουργό Μακεδονίας Θράκης

Βιβλιογραφία

1. Cornell Joseph, «Ας μοιραστούμε τη φύση με τα παιδιά. Ας ακούσουμε τη φύση», (Εκδόσεις Παρατηρητής).
2. Αγγελίδης Ζήσης, «Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση», Εκδ. Art of Text, Θεσσαλονίκη, 1993.
3. Γεωργόπουλος Αλ.-ΤσαλίκηΕλ., « Περιβαλλοντική Εκπαίδευση», Gutenberg, Αθήνα, 1993.
4. Γκόντουϊν Σαμ, Μετάφρ: Βαγγέλης Ηλιόπουλος, «Πέφτει , πέφτει η σταγόνα», Σειρά Μελισσάκια, (Εκδόσεις Πατάκη).
5. Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, «Οικολογικά Σχολεία: Εκπαιδευτικό υλικό».
6. Λαογραφικό Μουσείο Μακεδονίας –Θράκης, «Το νερό, νεράκι», Εκπαιδευτικό υλικό, Θεσσαλονίκη 2001.
7. Λοΐζου Μάρω, «Το Ποτάμι τρέχει να συναντήσει τη Θάλασσα», (Εκδόσεις Πατάκη).
8. Μάκεϋ Φράνσις, Μετάφρ : Βαγγέλη Ηλιόπουλου, «Δραστηριότητες για το περιβάλλον», Διδακτική Πράξη και Θεωρία ,(Εκδόσεις Πατάκη).
9. Μέγα Π.Α., « Ελληνικά Εορταί και Έθιμα της Ελληνικής Λατρείας».
10. Μολυβιάτης Νίκος , «Η λίμνη με τις χάρτινες βαρκούλες», (Εκδόσεις Σκίουρος).
11. Μουσείο Γουλανδρή,(Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων- Υγροτόπων) Απογραφή Ελληνικών Υγροτόπων ως φυσικών πόρων, 1994.
12. Ο γαλάζιος πλανήτης , «Παράθυρο για να βλέπουμε μέσα τα πράγματα», (Εκδόσεις Ανέμη).
13. Τσοτάκου Καρβέλη, « Λαογραφικό Ημερολόγιο», (Εκδόσεις Πατάκη).
14. Υπ. Μακεδονίας- Θράκης, Περιβαλλοντική εκπαίδευση και αειφορία , Πρακτικά ημερίδων Ξάνθης- Κύπρου- Ρόδου, Ξάνθη 2000.
15. ΥΠ.Ε.Π.Θ., ‘‘Ένα κουτί γεμάτο νερό: Εκπαιδευτικό υλικό’’, (Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο), Νοέμβριος 1997.
16. ΥΠ.Ε.Π.Θ.-Κ.Π.Ε. Ελευθερίου- Κορδελιού, Αειφορική διαχείριση του νερού στη πόλη, Θεσσαλονίκη 2000.